Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Päivi Salo, hallitusneuvos

HE 10/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Suomen Yrittäjien (SY) lausunto

1.1. Yhtiöittämisestä

Kyseisessä esityksessä hallitus haluaa, että esittää kuntien hyvinvointialueille tuottamien tukipalvelujen yhtiöittämiselle yhden vuoden siirtymäaikaa, jos kunta on tuottanut kyseisiä palveluja sosiaali- ja terveydenhuoltoon tai pelastustoimeen ennen vuotta 2023. Hyvinvointialue voisi näin ollen myös siirtymäaikana ostaa palveluja kunnilta sekä myydä palveluja, jos sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä olisi myynyt tukipalveluja ennen vuotta 2023.

Lähtökohtaisesti SY katsoo, että julkiset yhtiöt vääristävät markkinoita. Julkisten toimijoiden tulee välttää sellaista toimintaa, mikä vääristää markkinoita ja heikentää yritysten toimintaedellytyksiä.

Sote-uudistus tuo mukanaan uuden hallinnon, jolloin katsomme, että tässä kohtaa voi olla perusteltua, että kuntien hyvinvointialueille tuottamine tukipalvelujen yhtiöittämiselle annetaan yhden vuoden siirtymäaika. SY korostaa kuitenkin, että kyseessä saa olla vain yhden vuoden siirtymäaika. Sitä ei saa jatkaa edes optiovuosien muodossa.

SY on huolissaan kasvavasta julkisomisteiden yhtiöiden määrästä, mikä selkeästi heikentää pk-yritysten toimintaa merkittävästi. On tärkeää, että keskitymme ennen kaikkea toimintaan siirtymäajan jälkeen, jolloin on tärkeää, että lainsäädäntö ei kannusta hyvinvointialueita julkisomisteisten yhtiöiden perustamiseen.

Yrityksille on tärkeää, että toimintaympäristö on selkeä. Siitä syystä olisi tärkeää, että laissa painotetaan selkeästi sitä, että vuoden 2023 jälkeen yhtiöiden on toimittava huomioiden nykyinen lainsäädäntö.

1.2. Hyvinvointialueen rahoituksesta

Esitys sisältää esityksen siitä, että hyvinvointialueen rahoitus olisi nettoperusteinen.

Hyvinvointialueiden nettomenot käsite tulee siitä, että menoja tarkasteltaessa otetaan huomioon menoja pienentävänä tekijänä tulot, eli ennen kaikkea asiakasmaksut (ja muut mahdolliset tulot). Tämä voi äkkiseltään kuulostaa pieneltä asialta, mutta ei sitä ole. Tässä on kokonaisuudessaan kyse vuositasolla noin 5 mrd. euron potista.

Suomen Yrittäjät toteaa, että tämä ehdotus on suoraan sanottuna katastrofaalinen ja vie budjettikuria (josko sitä nyt oli alkuunkaan) aivan väärään suuntaan. Tälle ehdotukselle ei löydä mitään perustetta.

Esityksen myötä hyvinvointialueille ei ole intressiä esim. asiakasmaksujen nostoon, koska niiden osuus vähennetään niiden saamasta rahoituksesta. Tällä logiikalla valtion rahoitustarve tulee entisestään lisääntymään.

Edelleen toteamme, että vastaava ongelma on ollut jo monilla sairaanhoitopiireillä, jotka eivät ole nostaneet asiakasmaksujaan, vaan liian matalat asiakasmaksutulot on kompensoitu kuntien kuntaosuuksina.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Harri Jaskari
johtaja

Henrik Wickström
elinkeinopolitiikan asiantuntija